

Mas el Barri

Tona

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Sector del Barri. Davant de l'església de Santa Maria del Barri (Santuari de Lourdes).
Emplaçament	Camí de pujada al pla del Castell. Davant de l'església
Alçada:	631

Coordenades:

Latitud:	41.85264
Longitud:	2.22141
UTM Est (X):	435370
UTM Nord (Y):	4633708

Classificació

Número de fitxa	08283 - 12
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Contemporani Popular
Segle	XIII, XIX
Any	1827-28 (reforma) / 2007 (reforma)
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	L'última reforma registrada al cadastre és del 2007
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIL
Observacions protecció:	BCIL 12213-I POUM. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal. VI. Catàleg de béns a protegir. Ed-11. BCIL, Tipus A.
Data aprovació:	dc., 20/07/2011 - 12:00
Número inventari	IPAC 24395
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial

Titularitat	Privada
Titular:	5539801DG3353N0001PG
Fitxes associades:	
<u>Conjunt del Barri i Riambau</u>	
Autoria de la fitxa	Marta Maragall Moreno (TRÍADE Serveis Culturals)
Data de registre de la fitxa:	dv., 23/02/2024 - 11:50

Descripció

El mas el Barri s'emplaça a l'avinguda Riambau, al sector històric de Tona i als peus del Pla del Castell, formant part d'un conjunt històric i arquitectònic amb orígens al segle XI i XII, juntament amb l'església de Santa Maria del Barri (Santuari de Lurdes), el mas Riambau, can Postius i mas Gravat.

El conjunt està format per tres cossos, un de principal encarat a llevant, i dos més que se li adossen a ponent i a la seva cara meridional. L'accés principal es fa des de l'avinguda Riambau, a través d'una porta automàtica i d'un portal que condueix a un espai habilitat per pàrquing (antiga entrada enjardinada).

El cos principal és de planta quadrangular, amb planta baixa i dos pisos, i coberta a doble vessant amb la carena paral·lela a la façana, amb ràfec simple i un desaigüat. L'aspecte de la façana, i de les restants, és fruit de les intenses reformes que va patir el conjunt després d'un greu incendi el 1809, on es varen reaprofitar elements constructius d'altres llocs. Per això, es veuen un seguit d'obertures desiguals i disposades sense una regulació aparent. Tot i això, en destaquem el portal dovellat de mig punt de l'entrada principal i les finestres del primer pis amb brancal i llinda de pedra treballada, i sobretot la finestra ubicada en l'extrem nord del pis, amb arc conopial. El parament està fet amb un aparell força irregular, amb pedra de mida mitjana i petita, i en alguns punts de la façana superior, es veuen rastres del que deuria ser un mur de tàpia.

Sense deixar aquest costat del conjunt, i a una cota inferior, veiem un segon tram de façana de llevant amb una zona enjardinada davant, que correspon al cos adjacent sud, de planta rectangular amb planta baixa, pis i galeria, i una coberta a una sola vessant. A la façana en qüestió només hi veiem dues obertures a la planta baixa. Una gran arcada en la qual s'hi han realitzat tres obertures posteriors, a través de la qual s'accedeix a l'interior. El parament d'aquest cos està constituït en un primer tram amb un aparell força irregular fet amb pedra mitjana i petita, i la resta de la superfície està construïda amb tàpia, amb alguns trams arrebossats. La part superior de la paret que correspon a l'espai sota teulada està repujat amb totxos.

Les façanes nord i oest de l'edifici principal donen a l'avinguda Riambau, que ressegueix el camí cap el pla del Castell. Presenten les mateixes característiques constructives que la principal, i hi destaquen la simplicitat de les seves obertures, i les reduïdes dimensions de la major part d'aquestes. En la cara oest, a més, hi té adossat un tercer cos corresponent a un pati tancat per un mur i una portalada, i una sèrie d'annexos-magatzems. En una llinda d'un finestral de balcó d'aquesta façana s'hi pot llegir la data de 1665.

La façana meridional de tot aquest conjunt, i que correspon al cos rectangular adossat al principal, queda emmascarada per les edificacions modernes que s'han construït al llarg dels anys i que donen al carrer Lurdes. Tot i això, es pot entreveure la galeria d'arcs al segon pis, constituïda amb totxo vist.

Es tracta d'un mas amb un estil arquitectònic d'obra popular, però amb elements constructius amb entitat que ens recorden els seus orígens medievals. Les diverses reformes i reconstruccions efectuades han acabat de desfigurat el seu format original.

A l'interior, a la planta baixa, es conserven dos arcs apuntats (un d'ells només en part) que es corresponen al mas medieval (possiblement entre els segles XIII-XIV).

Observacions:

Com a element singular, és d'interès la canalera per recollir la pluja de la teulada que ressegueix la part alta de la façana de llevant, feta de pedra.

Història

El nom de “Barri” apareix documentat per primera vegada al 20 d'abril de 1011, en una donació del sacerdot Honest a Santa Maria de Ripoll, abans i tot de concretar-se el nom del mas o del llinatge. Anys més tard, el 1073, Miró Gotmar, i la seva muller Eiculina, fan una donació per restaurar Santa Maria del Barri. És possible que en aquest moment ja siguin propietaris del mas Barri, donat que el document en qüestió es conservava a l'arxiu familiar de la masia (PLADEVALL, 1990).

El mas Barri surt documentat pròpiament en un testament del 1248, de Maria des Barri, muller de Pere des Barri i mare de Bernat, el qual surt esmentat com a hereu del mas a partir del 1262. La propietat va passant de generació en generació durant el segle XIII, i el 1379 els Centelles van atorgar la llibertat a la família Barri, que fins llavors havien estat homes de remença. Pocs anys després, el 1384, Bernat des Barri i la seva muller Constança ja tenien capacitat per encapçalar documents i fer actes com a “ senyors directes i alodials del mas Barri”. (PLADEVALL,1990: 137-138). Aquest fou l'inici de l'ennobliment de la família que a partir del segle XV passà a anomenar-se “Desbarri”, signe de noblesa.

Aquesta nissaga deixà d'ocupar la titularitat i propietat del mas el 1670 quan passà a mans de Jaume Puig, de Perafita. Anys més tard, el 1745, varen sortir a subhasta els béns dels aleshores propietaris, Puig i Manresa, per pagar deutes. A partir d'aquell moment els Planell serien els nous propietaris fins el 1822, quan varen acabar venent el mas als Rimbau. L'església de Santa Maria del Barri la varen cedir a la parròquia de Tona, el 1723 i definitivament el 1746.

Cal dir que durant la Guerra del Francès, el 1809, la casa es va cremar i va haver de ser restaurada entre els anys 1827 i 1828, i posteriors.

Bibliografia

LLEOPART Amadeu. (2006) Retalls del passat per conèixer millor Tona. Ajuntament de Tona.

PLADEVALL, Antoni. (1990) Tona. Mil cent anys de Història. Eumo Editorial/Ajuntament de Tona.

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.](#)

